

REMISSVAR

2018 04 06

Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet
Syrenvägen 7
362 51 Väckelsång

Ju2018/000480/L4

Justitiedepartementet
Enheten för lagstiftning om allmän ordning och säkerhet och samhällets krisberedskap
Martin Englund Krafft

Beredda tillfälle därtill avger Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet härmed följande remissvar.

Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet
avstyrker förslaget till implementering av EU-direktivet i dess helhet, bl.a. pga att:

- förslaget skiljer sig från utredningsdirektivet om en minimiimplementering – och går istället avsevärt längre än vad som krävs
- förslaget innebär att vår sport i praktiken förbjuds och upphör att existera eftersom våra sportvapen föreslås omklassas till samma kategori som krigsmateriel
- förslaget saknar konsekvensanalys
- förslaget stöds ej av tillgänglig forskning
- förslaget äventyrar förbundets samarbete med försvarsmakten.

AVSTYRKER att klassa våra sportskyttevapen i samma kategori som krigsmateriel.
AVSTYRKER att förneka EU-vapenpassets ställning.

Utöver ovanstående förslag på implementeringen av EU-direktivet har nedan förslag, som varken krävs av EU eller har med direktivet att göra, lämnats av utredaren:

AVSTYRKER att utöka systemet med femårslicenser.
AVSTYRKER att införa en tillståndsplikt på magasin.
AVSTYRKER att införa en tillståndsplikt på ”avfyringsmekanismer”.
AVSTYRKER att uppdraga åt Polismyndigheten att överta utformningen av idrottsförbundens medaljskjutningar.

TILLSTYRKER att ersätta licenskrav på ljuddämpare med en tillståndsplikt.

Då flera EU-länder menar att direktivet strider mot EU:s fördrag, en fråga som också ska prövas av EU-domstolen (mål C-482/17), menar Förbundet att den mest rimliga hanteringen är att avvakta med implementeringen av direktivet till dess att denna prövning av direktivets förenlighet med fördragen är avslutad.

Inledning

Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet konstaterar att utredarens förslag, om det antas, innebär slutet för vår idrott. Det är en unik åtgärd som föreslås – så vitt vi känner till har inga sporter blivit förbjudna på likande sätt.

Om direktivet och utredningsförslaget

Det ursprungliga förslaget från kommissionen var illa underbyggt då det motsades av kommissionens egen utvärdering från 2014 liksom av tillgänglig forskning. På många ställen var förslaget formulerat så det svårligen gick att utläsa var väsentliga gränsdragningar föreslogs. Förslaget kan inte förväntas ha någon effekt gällande det uppgivna syftet att motverka illegala vapen och terrorism. Detta hade framgått ifall kommissionen gjort en konsekvensanalys vilket de är skyldiga att göra men inte har utfört. Kommissionen menade att förslaget lades 2015 med brådska men i realiteten har förslaget varit under utarbetande sedan 2013.

Även nu framlagda utredningen har påtagliga brister och ger i delar en felaktig bild av vad direktivet kräver. Trots att ett de facto-förbud av vår idrott föreslås berörs denna konsekvens överhuvudtaget inte av utredningen. Detta måste sägas vara direkt anmärkningsvärt.

Utredningen ger även en felaktig bild av sakläget – Förbundet utövar idag ingen idrott med vapen klassade i kategori A – skrivningen om detta på sidan 175 i utredningen syftar på vapen som utredaren vill klassa i kategori A men där EU-direktivet inte kräver detta.

Utredaren menar vidare att det för vapen som skulle omklassas till kategori A *krävs* att Polismyndigheten formulerar kompetens- och aktivitetskrav, något sådant krav finns inte i direktivet.

Utredningen omfattar, trots de mycket långtgående restriktioner som föreslås, ingen konsekvensanalys.

Nedan beskrivs två områden där en sådan, om den gjorts, visat på oacceptabla konsekvenser. Det gäller framtiden för det dynamiska sportskyttet i Sverige och för Försvarmaktens samarbete med idrotten (i bilagan ges ytterligare exempel på vad som en konsekvensanalys hade funnit – bland annat mycket stora kostnader för inlösen av idag licensfria vapendelar).

Implementeringsförslagets konsekvenser för dynamiskt sportskytte

Svenska Dynamiska Sportskytteförbundets verksamhetsutövande lyder, sedan förbundets grundande i Sverige 1977, under International Practical Shooting Confederations (IPSC) regelverk med fler än 100 anslutna (länder) över hela världen. Idag finns disciplinen representerad i samtliga länder inom Europeiska Unionen. Vi svenska dynamiker riskerar att drabbas hårt av förslaget. Det nära och givande samarbete inom Europa som byggts upp under decennier kommer upphöra. Ingen svensk dynamisk sportskytt kommer ges möjlighet att föra sina sportvapen till tävlingar utanför Sveriges gränser. Inte heller kommer Sverige kunna bjuda in och ta emot utländska dynamiska skyttar. Det är en unik åtgärd som föreslås – så vitt vi känner till har inga sporter förbjudits på likande sätt.

Under 2017 har det hållits hundratals dynamiska tävlingar i hela Europa. Dynamiskt skytte är, i Sverige, såväl en officiell försvarsmaktsidrott som en officiell polisidrott där respektive myndighet har var sitt årliga tjänstemästerskap, endast öppen för anställda vid Polismyndigheten eller vid Försvarsmakten. (Övrig tid tävlar alla tillsammans). Dynamiska Sportskytteförbundet organiserar och bemannar dessa tävlingar. Vid Nordiska och Europeiska Mästerskap är deltagandet stort. Under 2018 kommer Sverige vara värdland för EM i dynamiskt gevärsskytte.

Vårt fortsatta internationella samarbete och tävlande där vi framgångsrikt representerat Sverige sedan 1977 riskerar omöjliggöras. Denna utveckling vore olycklig då våra medlemmar tillsammans med andra idrottsmän och kvinnor i andra discipliner ex luftpistol, skeet och skidskytte är omtyckta och respekterade i övriga världen. Dynamiskt skytte är populärt i Europa.

Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet anser det vara förbryllande varför just Sverige, som ensam medlemsstat, skulle införa den ytterst udda lösning som utredaren föreslagit.

Implementeringsförslagets konsekvenser för samarbetet med Försvarsmakten

Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet har sedan flera år ett samarbete med Försvarsmakten där förbundet understödjer Arméns vapenofficer/FM vid såväl centrala som lokala skjutinstruktörsutbildningar genom att tillhandahålla absolut spetskompetens avseende skjutteknik och handhavande för både pistol och gevär.

Årligen arrangerar förbundet försvarsmaktsmästerskap i dynamiskt skytte med pistol och gevär. Utöver detta anordnar förbundets lokala föreningar matcher – ofta i samarbete med förband i närheten - där FM-personal kan delta med sina tjänstevapen. Just denna möjlighet att kunna träna och tävla på fritiden med tilldelade tjänstevapen på ett ändamålsenligt sätt är ett mycket efterfrågat komplement i dagsläget, då både tid och tillgång till skjutbanor/skjutfält inte räcker till för att FM-personalen ens ska kunna upprätthålla skjutskicklighet på tjänstetid – än mindre att utveckla den genom löpande tävlingsverksamhet, utbildning och kompetensutveckling.

Vi hoppas att viljan finns att visa förståelse för vår framgångsrika representation internationellt, vårt föreningsliv och vår sociala samvaro.

Förbundets inställning: Sammanfattning

Det förslag till implementering av vapendirektiv som gått ut på remiss går på flera avgörande punkter avsevärt längre än vad EU-direktivet kräver. Förslaget skulle om det blev verklighet innebära påtagliga nackdelar för svensk idrott, både elit- och breddidrott. Förbundet avstyrker därför förslaget. Förbundet menar, då det saknas skäl att gå längre än vad direktivet kräver, att istället en minimiimplementering bör ske. Sverige bör, precis som vid implementeringen av EU:s vapendirektiv (91/447/EEC) vid EU-inträdet, konstatera att den mycket höga säkerhetsnivå när det gäller vapentillstånd i Sverige innebär att kraven redan är uppfyllda.

Utformningen av direktivet kräver emellertid att Sverige på två punkter gör förtydliganden i lag.

Enligt direktivet (men inte enligt utredningsförslaget) är halvautomatiska sportvapen (pistoler och gevär) alltid i kategori B. Endast vid det tillfälle ett sådant vapen har ett infört magasin med fler än 10/20 patroner, är kombinationen av vapen och magasin i kategori A. Genom att tillämpa

direktivets skrivning i kombination med den undantagsmöjlighet som direktivet medger för målskyttar kan dagens ordning i stort sett upprätthållas. Utredningsförslaget skulle däremot innebära ett stopp för internationellt tävlande då vapen som klassificerats som A ("krigsmateriel") inte får föras mellan medlemsstater utan extrem byråkrati. En byråkrati så omfattande och kostsam att den vore att likställa med ett förbud. Även handel med, liksom tillhandahållande av service och reservdelar för sådana vapen skulle kräva särskilda tillstånd som normalt inte ges för materiel klassat som krigsmateriel. Lösningen utredaren föreslår skiljer sig markant från hur övriga medlemsstater i EU har löst implementeringen.

Det mest lämpliga sättet att tillämpa denna undantagsmöjlighet vore att utgå ifrån den ordning som sedan decennier gäller i Sverige och där föreningarna lämnar intyg om medlemskap när vapenlicens söks. Förbundet menar att en person som är berättigad till föreningsintyg även ska anses vara berättigad att inneha magasin till, och sätta i magasin i, de vapen vederbörande har licens för.

Förbundet menar vidare att det, för att undvika rättsosäkerhet, är av stor vikt att undantaget knyts till personen och inte till vissa vapen. De övriga förslagen i utredningen (femårslicenser, tillståndsplikt för magasin och andra idag licensfria vapendelar etc.) krävs inte av EU-direktivet och kan förkastas rakt av. Även frågan om ljuddämpare är orelaterad till direktivet. Förbundet ställer sig dock positivt till att avskaffa tillståndsplikten för ljuddämpare, förbundet menar emellertid att den avskaffade tillståndsplikten bör omfatta samtliga ljuddämpare och inte endast de som utredaren föreslår.

Förbundet menar också att Sverige bör erkänna EU:s vapenpass för att underlätta internationellt tävlande.

Slutligen menar Förbundet att vapenlagens struktur bör ses över, dagens ordning där både de administrativa processerna för hantering av licenser för legala registrerade vapen, och kriminell hantering av illegala vapen hanteras i samma lag öppnar för tillämpningsproblem och rättsosäkerhet.

Förbundet menar att lagen bör delas upp så att straffbestämmelserna för kriminell vapenhantering flyttas till brottsbalken medan vapenlagen ersätts med en ny lag som enbart hanterar de administrativa frågorna kring vapentillståndsgivning, förvaring av licensinnehavares vapen etc., förslagsvis kallade "lag om vapentillstånd".

Se nedan bilaga för fördjupningar och resonemang med anledning av förbundets ställningstaganden.

Roland Dahlman
Ordförande Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet
ordforande@ipsc.se

Bakgrund

2015 lade EU-kommissionen fram ett förslag om omfattande inskränkningar för skytteidrotten. Av de 90 då inkomna remissvaren var endast två positiva, bland de negativa remissvaren återfanns inte bara den samlade svenska idrottsrörelsen, utan också tunga myndigheter som Försvarsmakten och Naturvårdsverket. Kritiken, i Sverige och i de andra EU-länderna, medförde att ett avsevärt mindre inskränkande förslag togs fram.

Det kompromissförslag som slutligen antogs innebär även det problem för idrotten, även om dessa vid en korrekt implementering inte innebär det existentiella hot som ursprungsförslaget skulle ha inneburit.

Den avgörande frågan där är emellertid att den svenska implementeringen inte går längre än vad direktivet kräver. Det förslag som utredningen presenterat är dock ett sådant, på flera avgörande punkter avsevärt längre än vad som EU kräver.

Nedan beskrivs bakgrunden till förbundets ställningstagande med förtydliganden av grunderna till ställningstaganden för relevanta punkter.

Frågan om kategorisering av vissa vapen.

Förbundet avstyrker förslaget om klassificering av vapen för skytteidrott i kategori A.

Enligt direktivet tillhör halvautomatiska vapen (pistoler och gevär) som används vid idrottskytte kategori B. I det ursprungliga förslag som lades fram av EU-kommissionen, liksom i utredningsförslaget, har man däremot velat kategorisera vissa sådana vapen i kategori A.

Hade det ursprungliga förslaget gått igenom, eller om utredarens skulle bli verklighet, skulle det innebära påtagliga problem för svensk idrott.

Halvautomatiska pistoler och gevär används i flera olika skyttegrenar, i flera förbund. Framförallt skulle den reglering som föreslås i utredningen innebära problem för vid internationellt tävlande. Vapen som kategoriseras i A (samma kategori som krigsmateriel, exempelvis robotar och kulspurtor) skulle i praktiken inte gå att resa med då de inte får föras över landsgränser inom EU utan kostsamma och speciella tillstånd i samband med varje gränspassage. Handel med, service av, och tillhandahållande av reservdelar till sådana skulle också kräva särskilda tillstånd.

Precis som Förbundet påpekade i remissvaret på EU-kommissionens ursprungliga förslag fyller inte regleringen någon funktion, utan har enbart effekten att försvåra för skytteidrotten.

Enligt det antagna direktivet ska däremot kombinationen av ett vapen i kategori B och ett magasin med 10 respektive 20 patroner, när magasinet är infört i vapnet, räknas till kategori A. Eftersom direktivet även medger att målskyttar får undantas från behöver detta inte innebära några särskilda olägenheter för svenska skyttar (man reser ju aldrig med magasin ifört) – under förutsättning att de personer som ägnar sig åt skytte ges ett sådant undantag.

Eftersom Sverige sedan decennier har en ordning där det för vapenlicens krävs ett intyg från föreningen om att den sökande är medlem finns redan ett system för att intyga att någon är målskytt på plats. Genom att slå fast att ett den som har fått ett föreningsintyg även är berättigad

att inneha magasin till, och sätta magasin i de vapen som de har licens för kan direktivets krav uppfyllas utan att det krävs några andra förändringar i svensk lagstiftning.

En sådan lösning skulle även lösa motsvarande problem för jägarna. Sverige har till skillnad från de flesta andra EU-länder en uppdelning av licenser för jakt och målskytte – något som direktivet inte tar någon hänsyn till. Eftersom de flesta jägare – i syfte att träna inför jakten – även är med i skytteföreningar skulle även de kunna omfattas.

Alternativa lösningar skulle däremot antingen kräva stora strukturella förändringar av svensk lagstiftning eller innebära mycket stora problem för svensk skytteidrott.

Förbundet vill särskilt betona vikten att undantaget knyts till personen (vilket också är det som avses i EU-direktivet – där handlar det om undantag för ”målskyttar”, inte för ”vapen för målskytte”). Genom att knyta undantaget till personen undviks den rättsosäkerhet som skulle bli fallet vid undantag knutna till vapnen.

Ett och samma magasin kan ju passa i flera olika vapen och de kan dessutom i en del fall laddas med olika antal patroner beroende på kaliber, det finns även pistolmagasin som passar i gevär och gevärsmagasin som passar i pistoler. Den av Förbundet föreslagna lösningen skulle undvika alla sådana problem. Däremot skulle det förslag som utredaren lagt innebära en betydande rättsosäkerhet och brist på förutsägbarhet.

Förbundet vill understryka att EU-direktivet på denna punkt innebär särskilda problem för svenskt vidkommande eftersom Sverige till skillnad från de flesta andra EU länder har en uppdelning av vapenlicenser per ändamål, det innebär bland annat – om utredningsförslaget skulle bli verklighet - att den som har magasin som passar både i jakt- och målskyttevapen skulle riskera att begå brott.

Förbundet föreslår att avskaffa denna uppdelning av vapenlicenser per ändamål som Sverige har idag. Det skulle även ha andra fördelar.

Förbundet konstaterar också att beskrivningen kring vapen i kategori A i utredningen är felaktig. På sidan 175 påstås att det endast är Svenska Skyttesportförbundet och Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet som idag använder vapen i kategori A. Det är inte korrekt. Idag används sådana endast inom Svenska Skyttesportförbundet.

Förbundet konstaterar vidare att den reglering av vapen i kategori A som gäller idag - vid EU-inträdet, genom den mycket höga säkerhetsnivå som råder i Sverige – befunnits uppfylla direktivets krav. Någon ändring på denna punkt har inte skett i direktivet och därmed måste också den nuvarande ordningen presumeras vara i fortsatt överensstämmelse med direktivet. Någon ändring – eller något införande av nya och utökade kompetens- eller aktivitetskrav – krävs (tvärtemot vad som påstås i utredningsförslaget) därmed inte.

Tillståndsplikt för idag licensfria vapendelar

Förbundet avstyrker förslaget.

Utredningsförslagen löser inget känt problem och att reglera ytterligare licensfria delar är inte heller något som krävs enligt vapendirektivet.

Ett förslag motsvarande det som nu har lagts fram ingick även i SOU 2013:7. Efter kritik från remissinstanserna förkastades förslaget av regeringen och lades inte ens fram för riksdagen. Förbundet vill också påpeka att det inte anförs något i utredningen som skulle visa på att något ändrats sedan 2014.

Den reglering som utredaren föreslår skulle också strida mot grundprinciperna för den svenska vapenregleringen – denna bygger på att det är de delar som håller gastryck är licenspliktiga, medan delar (exempelvis kolvar, trycken, siktesdelar och magasin) inte är det. Det saknas skäl att ändra detta – tvärtom skulle en sådan förändring som utredaren förordar skapa nya problem utan att lösa några existerande.

De delar som utredaren vill göra tillståndspliktiga är svåra att definiera. FN utelämnade också magasin ur sitt vapenprotokoll eftersom det inte gick att hitta någon entydig juridisk definition av vad ett magasin var. Magasin kan ta olika former men består normalt av en fjäder, en låda eller cylinder av plåt eller plast, samt två mindre plåt eller plastbleck (magasinbotten respektive patronförare). Ett magasin kan även passa till ett stort antal olika vapenmodeller (det finns också gevär som tar pistolmagasin, och pistoler som tar gevärsmagasin). Ett och samma magasin kan också ibland fyllas på med olika antal patroner beroende på kaliber.

Magasin är för dem som aktivt utövar skytteidrott en förbrukningsartikel. Den reglering som utredaren föreslår skulle också innebära att den som under en tävling skulle tappa ett magasin skulle riskera att göra sig skyldig till brott, detsamma gäller om en idrottsutövare i framtiden skulle kasta ett trasigt magasin i soporna.

När det gäller ”avfyringsmekanismer” är det inte en term som används om någon del på ett vapen och det saknas i förslaget någon definition av vad det skulle kunna vara. Det är olyckligt om förslag till reglering baseras på en oklar terminologi.

Det förslag utredaren lagt fram strider, vilket också påpekades i många av remissvaren på motsvarande förslag när det lades fram i SOU 2013:7 och EU-kommissionen, mot grundläggande rättsprinciper om förutsägbarhet och rättssäkerhet. Det torde vara främmande för svensk rättstradition att kriminalisera innehav av delar som inte är juridiskt definierade (och som svårligen kan definieras juridiskt).

Även om regleringen inte skulle gälla retroaktivt, dvs att de som idag innehar sådana delar även fortsättningsvis skulle få inneha dem skulle regleringen vara problematisk.

Förbundet vill även anmärka på att den föreslagna regleringen inte kostnadsberäknats.

Ett magasin kostar beroende på typ mellan 200 och 6000 kronor. Samlarföreningen Svevap¹ har uppskattat att det finns cirka en miljon magasin i privat ägo i Sverige, varav de flesta skulle

¹ Svevap 2018, ”Rörande Uppdrag att utreda vissa frågor på vapenlagstiftningens område”.

omfattas av regleringen då de antingen är av en sådan storlek att de omfattas eller innehas av personer som inte har motsvarande vapen.

Dessa magasin skulle behöva lösas in. Om man räknar på 500 kronor per magasin och att minst hälften av magasinerna skulle behöva lösas in skulle det innebära en kostnad för det allmänna om 250 miljoner kronor.

Antalet lösa avtryckare (eller vad ”avfyringsmekanismer” kan tänkas syfta på) som finns i cirkulation är okänt men sannolikt betydligt mindre, även sådana skulle emellertid behöva lösas i de fall ägaren inte samtidigt hade ett skjutvapen (eller skaffade sig ett sådant).

Däremot skulle regleringen innebära att de inte skulle kunna säljas i den öppna handeln utan endast av de handlare som har vapenhandlartillstånd. Det skulle riskera att handlare som inte är beredda att skaffa vapentillstånd skulle behöva avstå från att sälja dessa produkter och avveckla eventuella lager. För idrotten skulle det innebära mindre konkurrens i handeln och sannolikt sämre utbud och högre priser.

Genom att inte tillståndsbelägga några i dag licensfria vapendelar skulle man också helt undvika problematiken med märkningar av sådana. Utredningsförslaget skulle däremot kunna innebära att även mycket små skruvar och fjädrar försågs med märkning.

Tidsbegränsade licenser

Förbundet avstyrker förslaget om tidsbegränsade licenser för vissa vapen i kategori B. I och med att den svenska ordningen där legala vapenägare kollas mot polisens register varje dygn uppfyller kravet i direktivet, finns inte heller något krav från EU att Sverige inför tidsbegränsade licenser i större utsträckning än vad som redan skett.

I kommittédirektivet pekades på behovet av att föreslå ändringar som kan komma åt problemet med de långa handläggningstiderna för vapenlicenser. Riksdagen antog även 2017 ett tillkännagivande med samma innebörd. Förbundet konstaterar att utredningen i detta avseende presenterat ett förslag med motsatt verkan.

Systemet med tidsbegränsade licenser som omfattar vissa vapentyper är huvudanledning till att licenshandläggningstiderna idag är avsevärt längre än de 30 dagar som JO funnit är den maxtid som är förenlig med Förvaltningslagen (dnr 5529-2013).

Systemet löser inte – i och med den dagliga registerkontroll som sker – inte heller längre något känt problem. Tidsbegränsade licenser kan därmed helt utan negativa konsekvenser avskaffas.

Delning av uppgifter om svenska vapenägare

Förbundet motsätter sig delning av uppgifter om vapeninnehav med andra länder, uppgifter bör endast ske när det pågår en brottsutredning och då ske vid konkret förfrågan. Uppgifter som inte rör person eller vapen som inte misstänkt för inblandning i brottslighet bör inte lämnas ut till andra länder. Som Förbundet påpekade i sitt remissvar på motsvarande förslag när detta lades fram av

EU-kommissionen 2015 innebär delning av uppgifter om vapenägare risker för att dessa kommer i orätta händer och kan öka risken för riktade stölder (något som i princip inte förekommer idag).²

Ljuddämpare

Frågan om avskaffad tillståndsplikt för (vissa) ljuddämpare har inte med EU-direktivet att göra och ska därför behandlas separat. Förbundet ställer sig positiv till att avskaffa tillståndsplikten för ljuddämpare, förbundet menar emellertid att den avskaffade tillståndsplikten även bör gälla för alla ljuddämpare då hörselskador kan ske vid upprepad exponering, det torde därför av hälsosynpunkt och för att möjliggöra förläggandet av skytteanläggningar på fler platser än idag vara önskvärt med en ökad användning av ljuddämpare även vid övnings- och idrottskytte.

Implementeringen

En rad EU-länder har krävt att EU-domstolen ska pröva vapendirektivets förenlighet med EU:s fördrag. Vid beslutsprocessen åsidosattes flera tvingade regler, bland annat genomfördes inte den obligatoriska konsekvensanalysen. En sådan hade samtidigt sannolikt visat att förslaget haft oacceptabla konsekvenser för idrotten och att det därmed skulle ha visat sig strida mot proportionalitetsprincipen. I talan mot EU (målnummer C-482/17) anfördes att EU vid beslutet om direktivet inte bara åsidosatt sina egna procedurregler utan även att direktivet – i och med att det istället för att inrikta sig mot kriminell vapenhantering reglerar laglig sådan – strider mot proportionalitetsprincipen. I talan anfördes vidare att direktivet genom att det är otydligt skrivet och inte använder vedertagen terminologi strider mot principen om rättslig förutsägbarhet.

Förbundet menar därför att den mest rimliga hanteringen är att avvakta med implementeringen av direktivet till denna prövning av direktivets förenlighet med fördragen är avslutad.

Skjutvapenpasset

Sverige är det enda EU-land som bedriver jakt och sportskytte som inte accepterar EU:s vapenpass. Svenska idrottare är välkomna utan extra byråkrati till andra EU-länder men det omvända gäller inte. Istället får personer som exempelvis vill tävla i Sverige söka ett särskilt tillstånd, detta innebär både kostnader och ibland långa handläggningstider. I idrottssammanhang är det vanligt att man kvalificerar sig eller tas ut till en internationell tävling endast en kort tid innan tävlingen hålls. Det har förekommit att utländska idrottsmän fått avstå tävlingar i Sverige för att de inte hunnit få sina tillstånd i tid. Det faktum att Sverige inte accepterar EU-vapenpasset innebär också en nackdel i konkurrensen om internationella tävlingar.

Att kräva tillstånd utöver EU-vapenpasset fyller heller ingen som helst funktion. Vapenpasset visar ju att personen i fråga uppfyller kraven för vapentillstånd i hemlandet och någon ytterligare prövning görs inte heller. Det saknas sålunda skäl att inte avskaffa detta krav.

² Svensk Jakt 2016-12-02 "Forskare: Ovanligt med vapenstölder"

Auktorisationskrav

2015 infördes krav på auktorisation för skytteförbund. Polismyndigheten har trots beslut om att så skulle ha skett till 2016-01-01 inte utformat några forskrifter. På vilka grunder auktorisation ges är oklart och präglas av godtycke.

Det Förbundet, liksom många andra remissinstanser varnade för i remissvaret på SOU 2013:7 har sålunda blivit verklighet. Regleringen fyller, vilket också påpekades i det tidigare remissvaret, ingen funktion. Förbundet menar att denna reglering därför bör tas bort.

Rättning av vapenlagen

Förbundet menar att det finns behov av att se över hela den svenska vapenlagens struktur. Idag hanteras både administrativa frågor som rör tillstånd för legala, registrerade vapen och straffbestämmelser som rör kriminell hantering av illegala vapen i samma lag (även om den lagen nästan helt handlar om administrativa regler för vapentillstånd). Det innebär problem och skapar rättsosäkerhet då straffbestämmelser som är avsedda för kriminell hantering av illegala vapen riskerar att tillämpas på fall där brottet handlar om fall där i övrigt laglydiga ägare till registrerade vapen fyllt i blanketter fel eller inte lämnat in handlingar i tid. Förbundet menar att en uppdelning av lagen i två delar där straffbestämmelserna för kriminell hantering av illegala vapen förs in i brottsbalken och de administrativa bestämmelserna kring registrerade, legala vapen hanteras separat lag, lämpligen omdöpt till ”Lag om tillåtna vapen” eller liknande.

Oaktat detta finns påtagliga behov av att rättningar och förtydliganden görs i vapenlagen.

Korrigerig av ”synnerliga skäl”

I SOU 1998:44 konstaterades (s 136) att begreppet ”synnerliga skäl” i vapenlagen har en betydelse som avviker från den i annan lagstiftning: ”I vapenlagstiftningen synes ’synnerliga skäl’ närmast syfta på att särskild skjutskicklighet skall visas samt att viss ålder skall ha uppnåtts”. Utredningen menade då också att det vilseledande begreppet ”i detta sammanhang bör utmönstras och att det i stället i lagen skall anges i vilka hänseenden särskilda krav ställs.”

Regeringen fann när propositionen lades att någon ändring inte var behövlig. Sedan dess har tolkningen av begreppet vid tillståndsgivningen emellertid blivit i tilltagande grad rättsosäker och förbundet menar därför att den ändring som föreslogs i SOU 1998:44 nu skall införas i vapenlagen (2 kap 6§). Det vill säga ”synnerliga skäl” ersätts med att ”tillstånd endast får beviljas den som uppnått 18 års ålder och som uppvisat särskild skjutskicklighet”.

Precisering av rätten att bestämma över utformning av idrottsgrenar

Det har sedan organiserat idrottskytte började bedrivas i Sverige varit idrotten – förbunden eller föreningarna – som haft ensam rådighet över vilken utrustning som är tillåten och vilka grenar som ska bedrivas. Detta har fram till de senaste åren varit ostridigt. Polismyndigheten har emellertid i flera uppmärksammade rättsprocesser försökt driva igenom att de ska kunna överpröva föreningarnas och förbundens regler. Två sådana fall ligger idag hos Högsta Förvaltningsdomstolen.

Förbundet menar att, oavsett utgången, för att behålla den av hävd gällande ordningen bör förtydligas i lag att "lämplig för sitt ändamål" för målskytte innebär att vapnet ska överstämman med reglerna för idrottsgren som den intygsgivande föreningen bedriver. Samtidigt bör för enhetlighetens skull samma förtydligande för jaktvapen göras, det vill säga att de skrivningar om lämplighet som idag återfinns i NFS 2002:18 §11 med att vapnet skall ha erforderlig precision och anslagsenergi för att inte orsaka viltet onödigt lidande.

Vapeninnehav för personer under 18 år

Förbundet menar att det är av vikt att personer som går exempelvis idrottsgymnasium (eller naturbruksgymnasium med inriktning viltvård) även fortsättningsvis ska kunna beviljas vapenlicens. Kravet på förvaring bör i dessa fall utformas så att möjlighet ges att förvara vapnen på skolan (i de fall förvaring hos förälder inte är möjlig – exempelvis för den som går idrottsgymnasium på annan ort).

Deaktivering och destruktions av museivapen och vapen för samling.

Förbundet motsätter sig att samlare och museer skall tvingas deaktivera vissa vapen i kategori B7 och destruera vapen i kategori A. Förslaget skulle om det blev verklighet innebära att delar av kulturavet oåterkalleligt förstördes. Detta är ett förslag som så vitt vi vet är helt unikt. Något motiv till förslaget anges inte annat än att vapen från dessa källor hypotetiskt skulle kunna användas i kriminella sammanhang. Det finns dock intet stöd i forskning eller empiri som tyder på att museivapen skulle vara attraktiva för kriminella eller en källa till vapen för personer med brottsliga avsikter.

Även krav på deaktivering av museivapen och vapen för samling skulle riskera att förstöra stora ekonomiska, historiska och kulturhistoriska värden. En deaktivering är definitionsmässigt ett irreversibelt ingrepp. Centralt för förståelsen av den historiska utvecklingen är att vapen sparas i så orört skick som möjligt för att bevara kunskapen om dem för framtida generationer. Samlingarna kan sägas vara arkiv för forskning och utbildning. Att göra dem permanent obrukbara vore att för all framtid förstöra det kulturella arvet. Därtill strider förslaget med all sannolikhet mot Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna i fråga om egendomsskydd (2010/C 83/02 Artikel 17).

Förslaget kan inte väntas vara en effektiv åtgärd mot på kriminell hantering av illegala vapen och strider därmed mot proportionalitetsprincipen. Förbundet avstyrker förslaget.

Förtydligande om förvaringsregler

Förbundet menar även att frågan om förvaring bör förtydligas i vapenlagen. Enligt vapenlagen 5 kap 2§ ska vapen förvaras i säkerhetsskåp, det stadgas emellertid även att tillstånd får villkoras med att förvaring ska ske på visst sätt. Syftet med denna skrivning var ursprungligen den som förvarade vapnet på ett annat säkert sätt skulle få fortsätta göra det, liksom att handlare och föreningar – vilkas anläggningar till skillnad från privatpersoners bostäder normalt var obevakade nattetid och dessutom var kända genom annonsering eller skyltning, skulle kunna åläggas hårdare förvaringskrav.

Den har dock genom tillståndsmyndighetens tolkning kommit att få motsatt innebörd, genom att krav på en särskild förvaringsföreskrift av det slag som var avsett för föreningar eller handlare även ålagts privatpersoner. Detta skapar problem för många aktiva skyttar, i synnerhet där det finns flera aktiva i samma hushåll. Förbundet menar att det för att lagstiftarens intention inte ska kunna åsidosättas av tillståndsmyndigheten bör förtydligas att en privatpersons vapeninnehav aldrig kan villkoras med krav på annan förvaring än i säkerhetsskåp (men att lika säker förvaring bör godkännas).

Rättshjälp i vapentillståndsmål

De senaste åren har vapenlagstiftningen ändrats på ett sätt som gjort den mer svårtolkad, samtidigt har polismyndigheten börjat omtolka sedan länge etablerad praxis i licensfrågor. Detta har kommit att medföra att ett ökande antal idrottsutövare har också behövt gå till domstol innan de fått sina licenser. I de flesta förvaltningsmål ges inte rättshjälp, och sådana fall täcks normalt inte heller av hemförsäkringarnas rättsskydd. Det innebär den enskilde idrottsutövaren – även när vederbörande vinner – stå med en advokaträkning på tiotusentals, ibland – om målet går till högsta instans – hundratusentals kronor. Att driva mål utan ombud innebär samtidigt en betydlig mindre sannolikhet att den enskilde kan ta tillvara sin rätt.³

Förbundet menar därför att en återgång till den tidigare ordningen där tillståndsmyndigheten inte får överklaga domar som gått myndigheten emot är nödvändig. Förbundet menar vidare att rättshjälp bör ges i vapentillståndsmål.

• ³ En fråga som bland annat tas upp av Wejedal, S. (2017). *Rätten till biträde: om biträdeskostnaders hantering vid svenska domstolar*. Diss. Göteborg : Göteborgs universitet, 2017. Göteborg.